

te seylen sijn, als Ouwerschie ende de boomen ouer een comen; voorts dan seylt men midts water tot Rotterdam toe.

Wij zien hieruit, dat in 1584 het Zuidergat betond is; kaart 3 geeft 7 tonnen aan, Blaeu 1608 geeft 9 tonnen. Bij 't binnenkomen van 't Zuidergat had men de tonnen aan den linkerkant. De diepte van het vaarwater wordt op de kaarten in vademen ¹⁾ aangegeven (3—4 vademen). Uitvoeriger doet Blaeu 1608 dit: De eerste ton ligt dan op eene diepte van $5\frac{1}{2}$ vadem, de 2e op $4\frac{1}{2}$, de 3e op $3\frac{1}{2}$, de 4e op 2 vadem. Hier was het ondiepste deel van den drempel; de 5e lag weder op 3 vadem diepte. Men kon van de eene tot de andere ton zien en zeilde tusschen de tonnenrij en 't land van Voorne door: 3 of 4 scheepslengten bezuiden de tonnen was het vaarwater het diepst (Blaeu 1608). Landmerken sijn bij Waghenaer 1584: de torens van den Briel, den Haag en Monster en de vuurboot van Oostvoorne; Waghenaer 1592 noemt de torens van 's Gravenzande, den Briel, Goeree en Vlaardingen en de schans van Maeslandts sluys. Van de beide kapen, ten westen van den Briel op het Land van Voorne geplaatst, spreekt Waghenaer in den tekst niet, hoewel ze reeds op de kaart van 1584 voorkomen. Voor Blaeu 1608 doen zij echter wel degelijk dienst: Wilt ghy in de Mase zeylen, soo brenghet de twee Capen die op 't lant van den Briel staen over een . . . . .

Waghenaer 1584 spreekt nog van een tweede gat: t'gat over den Darij ofte Botkil, op de kaart aangegeven als Nieuwe gatt. Dit is nu goed, zegt hij, en daar liggen tonnen; de kaart geeft echter deze tonnen niet aan. Uitvoeriger spreekt hij van dit gat in zijn Thresoor van 1592: Maer om t' noorder gat van die Maese in te seylen comende uut die noort, so seylt by die voet strant om op vier vadem, ofte so drooch als ghy wilt, tot dat den toren te Liere staende by Maessluys, comt in een leeghte van den duyn by oosten Grauesandt: als dese mercken alsoo staen, soo gaet oost noordt oost in, na die strandt van Hollandt toe, soo meucht ghy aen die blencken niet misdoen, het is een steert sants, die van Hollandt aff comt schieten. Het is buyten int gat diep twee vadem ende een half met leegh water, ende als ghy dat riff ofte steertken ghenesen zijt, soo meucht ghy by die voetstrandt van Grauesandt in looden, totdat ghy comt teghens Heynkenshoeck oft die Nes-

---

1) De diepten worden aangegeven bij laag water. 1 vadem = 1.83 M. = 6 voet.